

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 26 kwietnia 2018 r.

WPS-I.431.1.2.2018.JG

**Pani
Zuzanna Grabusińska
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 6—12 marca 2018 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Ośrodku Pomocy Społecznej Dzielnicy Praga-Południe m.st. Warszawy. Przedmiotem kontroli było świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kontrolą objęto rok 2017.

W związku z kontrolą, której szczegółowe wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń 16 marca 2018 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W okresie objętym kontrolą specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone były łącznie dla 105 osób, z tego dla 68 osób z chorobą psychiczną, 29 niepełnosprawnych intelektualnie oraz 8 z autyzmem. Na podstawie decyzji administracyjnych wydanych w 2017 r. przyznano 12 217 godzin usług specjalistycznych, z czego zrealizowano 11 309 godzin. Średnia miesięczna liczba wykonanych usług w 2017 r. wynosiła 8,98 godziny na jedną osobę, przy stawce dla osób niepełnosprawnych intelektualnie — 28 zł i osób chorych psychicznie — 20,50 zł. Plan budżetu w rozdziale 85228 przyjęto na poziomie 256 000,00 zł i wykonano w kwocie 255 650,50 zł. Jednostka nie wykazała zaangażowania środków własnych.

Wykonawcami specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi były podmioty zewnętrzne, wyłonione w wyniku przetargów nieograniczonych. Realizatorem specjalistycznych usług opiekuńczych w 2017 r. dla osób chorych psychicznie zostało Bródnowskie Stowarzyszenie Przyjaciół i Rodzin Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „POMOST” z siedzibą w Warszawie, ul. Wincentego 85, a dla osób z niepełnosprawnością intelektualną — Fundacja Zdrowie z siedzibą w Warszawie, al. Dzieci Polskich 17.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598, z późn. zm.), odpłatność za świadczone usługi ustalał Ośrodek Pomocy Społecznej, biorąc pod uwagę sytuację dochodową i majątkową osoby objętej pomocą oraz na podstawie aktualnie obowiązującego kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej. Analiza dokumentacji wykazała prawidłowe zastosowanie wskaźników odpłatności zawartych w § 4 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Z przedstawionego w trakcie kontroli zestawienia wynika, że w 2017 r. wyliczona odpłatność wynosiła od 1,5% do 100% stawki godzinowej. Na 105 osób objętych tą formą pomocy, 16 osób otrzymywało świadczenie bezpłatnie z uwagi na dochód niższy od ustawowego kryterium dochodowego. W 50 przypadkach wyliczona kwota odpłatności była niższa od kwoty 20 zł i w związku z tym nie pobierano jej, zgodnie z § 4 ust. 7 ww. rozporządzenia. 32 osoby zostały całkowicie lub częściowo zwolnione z odpłatności.

Oceniając pozytywnie z nieprawidłowościami realizację zadania, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. 3 osoby (bezpośredni wykonawcy usług) nie posiadały wymaganych kwalifikacji zawodowych do świadczenia tej formy pomocy, zgodnych z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. W 17 na 49 przypadków brak albo odpowiedniego dokumentu potwierdzającego wniesienie wniosku wszczynającego postępowanie, albo zawiadomienia o wszczęciu postępowania z urzędu, co jest niezgodne z art. 61 k.p.a. i art. 102 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
3. W sprawdzonych podczas kontroli decyzjach administracyjnych nie zamieszczano pełnego uzasadnienia faktycznego oraz prawnego podjętego rozstrzygnięcia albo nie powołano się na możliwość odstąpienia od uzasadnienia decyzji, gdy uwzględnia ona w całości żądanie strony, o której mowa w art. 107 § 4 k.p.a.
4. Odbiór zdecydowanej większości decyzji nie został potwierdzony w formie podpisu klienta czy zwrotnego potwierdzenia odbioru, co jest niezgodne z przepisami art. 39 i art. 46 § 1 k.p.a.

5. We wszystkich decyzjach zawierających informację o sposobie wnoszenia odpłatności, wskazano termin jej dokonania do 5 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wykonano usługi, co jest niezgodne z § 5 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.
6. W 4 sprawach na 12 skontrolowanych, decyzje przyznające świadczenie wydano bez przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.
7. W kwestionariuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych stwierdzono lakoniczne i schematyczne wpisy o prowadzonej pracy socjalnej, a zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej praca socjalna jako samodzielne świadczenie niepieniężne lub wsparcie innych form pomocy jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym oraz jednym z podstawowych obowiązków pracownika socjalnego — art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
8. Akta spraw nie zawierały aktualizacji zaświadczeń lekarskich, wskazujących na potrzebę świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W niektórych przypadkach zaświadczenia takie były sprzed kilku lat.

Ponadto stwierdzono, że Ośrodek nie stworzył możliwości oceny przez świadczeniobiorców lub ich opiekunów adekwatności prowadzonych usług do ich potrzeb i oczekiwań, np. w formie okresowej ankiety. Adnotacji dotyczących tego zagadnienia nie stwierdzono również w wywiadach środowiskowych. Natomiast indywidualne programy terapeutyczne, opracowywane przez bezpośrednich realizatorów, tylko w nieznacznym stopniu odnosiły się do planowanych oddziaływań i metod pracy terapeutycznej.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi dyrektor kontrolowanej jednostki.

W związku z powyższym zwracam się do Pani o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Weryfikować, pod względem zgodności z § 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598, z późn. zm.), kwalifikacje i doświadczenie zawodowe bezpośrednich wykonawców specjalistycznych usług opiekuńczych przez rozpoczęciem ich pracy u świadczeniobiorców.
2. Prowadząc postępowania w sprawie przyznania świadczeń przestrzegać przepisów art. 61 k.p.a. oraz art. 102 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

3. Zgodnie z art. 107 k.p.a. zamieszczać w decyzjach pełne uzasadnienie faktyczne i prawne, a w przypadkach uwzględnienia w całości żądania strony wskazywać w decyzji art. 107 § 4 k.p.a.
4. Stosować przepisy art. 39 i art. 46 § 1 k.p.a. w zakresie potwierdzania odbioru decyzji administracyjnych.
5. Zamieszczać w decyzjach administracyjnych właściwe terminy wnoszenia odpłatności, zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.
6. Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzać, zgodnie z art. 106 ust 4 ustawy o pomocy społecznej, przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego.
7. Zwiększyć nadzór nad prowadzeniem i dokumentowaniem pracy socjalnej.
8. Aktualizować dokumenty dotyczące stanu zdrowia świadczeniobiorców, co umożliwi planowanie wymiaru i formy specjalistycznych usług adekwatnych do faktycznych potrzeb klientów.

Ponadto zalecam umożliwienie świadczeniobiorcom lub ich opiekunom ocenę adekwatności prowadzonych usług do ich potrzeb i oczekiwań, np. w formie okresowej ankiety, jak również tworzenie i aktualizowanie indywidualnych programów terapeutycznych, które będą szczegółowo odnosić się do planowanych oddziaływań i metod pracy terapeutycznej.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji zalecenia pokontrolnego lub przyczynach jego niewykonania.

Na podstawie art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.), kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.

Pouczenie

Stosownie do postanowień art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia przez Wojewodę zastrzeżeń, powiadamiając o realizacji zaleceń, należy mieć na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez Wojewodę zastrzeżeń.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Michalina Walenta
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

- 1) Pan Tomasz Kucharski — Burmistrz Dzielnicy Praga-Południe m. st. Warszawy
- 2) Pan Włodzimierz Paszyński — Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy